

BÁO CÁO SÁNG KIẾN

I. ĐIỀU KIỆN, HOÀN CẢNH TẠO RA SÁNG KIẾN

1. Cơ sở lí luận

Có ai đó nói rằng nuôi dưỡng cảm xúc là nuôi dưỡng tâm hồn trẻ thơ. Âm nhạc cũng vậy đó không chỉ môn học nghệ thuật mà nó môn học hướng tới mục tiêu phát triển toàn diện Đức - Trí - Thể - Mĩ tạo nên sự cân bằng, sự thay đổi tốt bậc mang lại luồng gió mới nền âm nhạc nước nhà.

Ở bậc tiểu học môn Âm nhạc là môn học không thể thiếu trong quá trình giáo dục phát triển các em vui chơi được học tập, được rèn luyện, đây cũng là cái nôi đào tạo các em trở thành nhân tố trong tương lai. Việc rèn luyện kĩ năng nghe, đọc, viết, vận động đặc biệt kỹ năng hát đó là sự sáng tạo linh hoạt trong học tập giúp các em phát triển toàn diện về mọi mặt.

Tuổi thơ của các em mong muốn được tham gia, được học hỏi, được tìm tòi khám phá chính vì thế một động tác đẹp, một giai điệu hay, một bài hát có cảm xúc chắc chắn sẽ có ảnh hưởng rất lớn mang lại cảm xúc tạo các em phát triển toàn diện, việc giáo dục trẻ bằng cảm thụ âm nhạc đó là điều rất tốt.

Vâng một trong những môn học có ý nghĩa to lớn và tích cực trong việc phát triển hình thành nhân cách toàn diện đó là âm nhạc. Âm nhạc là loại hình nghệ thuật mang đa màu sắc gắn bó cuộc sống hàng ngày con người nó phản ánh một cách chân thực khách quan nhất.

Ngay từ thuở bé mỗi trẻ em được sinh ra đã được đắm mình trong tiếng hát ngọt ngào tha thiết trong những câu hát ru làm rung động bao tâm hồn yêu nhạc, âm nhạc thật phong phú có những bản anh hùng ca, có bản ca ngợi tình yêu quê hương đất nước về mái trường thân yêu hay những bản nhạc ngộ nghĩnh con vật thân thiết. Nhu cầu của thế hệ trẻ là một môi trường rộng lớn sinh động tự nhiên và đúng qui luật nhất. Sự hài hòa về âm nhạc làm phù hợp hơn mọi đối tượng, mọi lứa tuổi tạo nên sự tích cực mang lại bầu không khí trong sáng. Tài năng nghệ thuật từ đó cũng được phát hiện, được trau dồi, được rèn luyện sẽ giúp ngày càng phát triển hoàn thiện hơn.

Đối với các em học sinh tiểu học, đặc biệt đối với các em học sinh lớp 1 lứa tuổi khi vừa ở lớp mầm lên, các em được nghe, được tiếp xúc và rất nhạy cảm với âm nhạc, các em như tờ giấy trắng mỏng nhẹ nhàng nếu được pha một chút màu sắc sẽ tạo nên bức tranh tuyệt đẹp giúp các em dễ cảm thụ âm nhạc một cách tốt nhất. Đó là nơi ươm mầm tài năng giúp các em phát triển toàn diện góp phần rất lớn giáo dục các em trở thành người có đức, có tài. Việc dạy hát cho các em học sinh lớp 1 chính là giúp các em có tâm hồn trẻ thơ, ngây thơ, trong sáng mà vô

cùng đáng yêu, các em được trau dồi, được hoàn thiện sau giờ học căng thẳng mọi sự nhẹ nhàng ấy được lan tỏa bước tiếp bài học đầy bổ ích này. Mục đích của việc giáo dục tâm hồn trẻ thơ đó là một cách tiếp cận sâu rộng nhất, nhẹ nhàng nhất, đó là âm thanh, giai điệu, tiếng hát từ giai điệu tưởng vô tư mỏng manh ấy nhưng nó lại ảnh hưởng sự phát triển hoàn thiện tính cách trẻ thơ, bởi âm nhạc đã đưa đời sống các em góp phần giáo dục thẩm mỹ, đạo đức, lối sống, phát triển về trí tuệ, nâng cao tinh thần thể chất giúp các em hoàn thiện bản thân mình hơn. Những giai điệu ngọt ngào, những ca từ trong sáng hay những câu chuyện giản dị chân thật nhưng nó lại là chất xúc tác kích lệ các em con người toàn diện xây dựng tương lai đất nước, nơi đó có thể hệ trẻ “uơm mầm xanh” đáp ứng thời đại sánh vai cùng đất nước mang một dấu ấn đa màu sắc.

Trong chương trình âm nhạc tiểu học, học hát là nội dung xuyên suốt quá trình học. Tôi nhận thấy đây là phân môn học yêu thích nhất các em thích học, thích được thể hiện. Phân môn học các em lớp 1 đó là bài hát thiếu nhi, dân ca, hay bài hát nhạc nước ngoài.

Khả năng âm nhạc của các em tiểu học, đặc biệt các em học sinh lớp 1 các em trí nhớ còn hạn chế đối với bài hát khó hay bài hát có nội dung hơi dài. Các em cần có sự hướng dẫn, uốn nắn mới có thể thực hiện được. Biểu hiện năng lực của mỗi học sinh có sự khác biệt rõ rệt, ở mỗi lớp thường có các em học sinh khá, giỏi, trung bình nên việc tiếp nhận kiến thức và năng lực cũng khác nhau. Tiềm ẩn trong mỗi các em có năng khiếu khác nhau quan trọng người giáo viên biết khơi nguồn chấp cánh sự sáng tạo ấy để các em cơ hội bộc lộ bản thân phát triển. Tuy đây là môn học năng khiếu có em hát đúng về ca độ nhưng không chắc trường độ, có em chưa chắc về tiết tấu nhưng lại có sáng tạo vận động phụ họa. Chính vì yếu tố này tôi luôn trăn trở và mạnh dạn hướng dẫn truyền nhiệt huyết niềm đam mê yêu nghề mến trẻ lôi cuốn các em vào các hoạt động đặt mình vào tâm hồn các em, trò chuyện, làm bạn với các em, lắng nghe, chia sẻ, vun đắp ước mơ ấy cho các em, tạo hứng thú, sở thích các em học tốt phân môn học hát đối với học sinh lớp 1.

Trên cơ sở lí luận thực tiễn việc nghiên cứu kĩ giáo trình tài liệu giảng dạy tôi trau dồi đúc kết ra kinh nghiệm qua 13 năm công tác giảng dạy. Tôi đưa ra một số biện pháp việc làm cụ thể. Trước hết người giáo viên phải là người có tâm huyết niềm đam mê yêu nghề, mến trẻ, dám ước mơ và cống hiến cho sự nghiệp đã chọn và mạnh dạn đưa ra ý tưởng. Để phát triển nâng cao chất lượng dạy học có phòng văn nghệ riêng, tổ chức nhiều cuộc giao lưu văn nghệ ở lớp, ở trường và có sự thi đua giữa các em ,tổ chức các hoạt động ngoài giờ sôi nổi khác... Qua đây là nơi uơm mầm gieo hạt phát hiện các em có năng khiếu, trau dồi bồi dưỡng cho các em có khả năng phát huy hết tài năng âm nhạc của mình.

2.1. Thuận lợi

Trước hết Âm nhạc là môn học nghệ thuật phát triển toàn diện, âm nhạc như một luồng gió mới nuôi dưỡng cảm xúc, tạo sự phát triển hài hòa khi các em còn đang ngồi trên ghế nhà trường. Đa số các em yêu thích học môn Âm nhạc. Được sự qua tâm của Ban giám hiệu nhà trường, của thầy cô và sự lan tỏa của môn học, qua đó làm tiền đề, làm nền móng giúp các em hướng phát triển tương lai. Môn học có tính giáo dục thẩm mỹ cao, vui tươi, sôi nổi, thích thú, bổ ích tạo cảm giác thư giãn thoải mái. Là môn học có tác động trực tiếp giúp các em học tốt về môn văn hóa. Chính vì thế âm nhạc ngày càng được coi trọng giúp các em phát triển mạnh mẽ về mọi mặt. Âm nhạc là tiếng nói, là tình cảm, là tâm hồn giúp các em gần nhau hơn. Sau giờ học căng thẳng về văn hóa các em lại được thư giãn, được giải phóng cơ thể hoạt động niềm yêu thích.

Giáo viên luôn quan tâm đến học sinh, luôn là người thấu hiểu những cảm xúc của các em, luôn trau dồi, đổi mới kiến thức đổi mới phương pháp. Giúp các em (học mà chơi, chơi mà học) kiến thức truyền đạt nhẹ nhàng, dễ hiểu, không gây áp lực đến các em học sinh.

Âm nhạc đã có phòng học riêng, có đầy đủ trang thiết bị phục vụ việc giảng dạy Đàn, tivi, loa kéo... Tổ chức các hoạt động trong lớp có không gian học thoáng mát, các em được rèn luyện thể chất rất vui tươi, nhanh nhẹn.

Đa số các em là con em ở địa phương nên thuận lợi cho việc truyền đạt kiến thức.

2.2. Khó khăn

Đa số các em đều rất yêu thích ca hát nhưng hiện nay việc tiếp xúc quá nhiều mạng Internet với tivi, các em chỉ biết nghe chứ chưa biết hát đúng, hát hay, hát có sáng tạo, hát có tình cảm.

Việc học sinh lĩnh hội các kiến thức chưa thật mạnh dạn trong các phong trào đó là một hạn chế không hề nhỏ khiến cho giáo viên gặp phải khó khăn nhất định, các em chưa thực sự tự tin bản thân mình, còn đang rụt rè, nhút nhát, hạn chế về mọi mặt, về tương tác, về mặt âm thanh, các hoạt động diễn tả cảm xúc.

Tuy có sự đầu tư nhưng một số nhạc cụ phục vụ giờ học còn hạn chế, đôi lúc còn chưa đáp ứng được yêu cầu bài học.

Do điều kiện kinh tế một số phụ huynh trẻ đi làm ăn xa, ít quan tâm việc học tập con em mình nên việc đôn đốc học tập các em còn hạn chế, một số em thiếu tinh thần học tập, chưa chủ động, chưa tự tin tham gia hoạt động tập thể. Là vùng nông thôn lao động tự do nên chưa được quan tâm một cách thích đáng kể cả học tập môn văn hóa. Chính vì vậy môn Âm nhạc cũng không là một ngoại lệ, các em chưa lo lắng đến việc học, hiểu biết âm nhạc còn chưa sâu rộng. Hơn nữa

các em còn bị chi phối ảnh hưởng khoảng cách môn văn hóa, môn Âm nhạc các em còn chưa sắp xếp thời gian một cách hợp lý môn học.

Một số phụ huynh không nhìn nhận đúng về tầm quan trọng của môn Âm nhạc còn coi đây là môn phụ nên việc giảng dạy còn gặp khó khăn.

II. MÔ TẢ GIẢI PHÁP

1. Mô tả giải pháp trước khi tạo ra sáng kiến

1.1. Ưu điểm

Được sự quan tâm giúp đỡ và tạo điều kiện của Ban giám hiệu nhà trường cùng với sự giúp đỡ của các giáo viên chủ nhiệm.

Học sinh có hứng thú học môn Âm nhạc. Thông qua các tiết học các em được ca hát, được vui chơi. Hoạt động ca hát luôn là người bạn đồng hành giúp các em có phút giây nghỉ ngơi xua tan mệt mỏi, lấy tinh thần học hát, cơ thể được giải phóng được hoạt động luyện thanh, được ca hát, được hoạt động, được truyền cảm hứng, các dây thần kinh được hoạt động, thính giác cũng nhanh nhẹn hơn. Khi học hát mọi khả năng được phát triển: Tai nghe âm thanh, có những tiết tấu nhẹ nhàng, giai điệu trong trẻo, uyển chuyển.

Bản thân tôi là một giáo viên âm nhạc thông qua các phân môn trong chương trình: Dạy hát, nghe nhạc, tập đọc nhạc, kể chuyện, thưởng thức âm nhạc. Chính vì thế đòi hỏi giáo viên có chuyên môn giỏi âm nhạc, có tâm hồn trong sáng, có lối sống lành mạnh, có tình yêu bao la vô bờ bến với học sinh. Tôi luôn cố gắng học tập trau dồi nghiệp vụ rèn luyện bản thân áp dụng linh hoạt có sáng tạo dạy học hát âm nhạc lớp 1.

Hơn nữa, tôi đặc biệt quan tâm dành nhiều thời gian cho các em học sinh lớp 1. Ngay từ đầu năm học tôi đặt ra mục tiêu ngoài việc truyền đạt kiến thức, các em nắm vững kiến thức mà dạy cho các em phương pháp hay, dễ hiểu, cách dạy như cách nói chuyện để các em tin tưởng và chia sẻ, truyền đạt mức độ nhẹ nhàng nhất. Các nội dung dạy tôi linh hoạt điều chỉnh để phù hợp với trường tôi, các nội dung không nhất thiết dập khuôn mà linh hoạt từng nội dung, nội dung nào cần nhẹ nhàng tinh tế, nội dung nào cần nhấn mạnh ghi nhớ mỗi kiến thức, mỗi bài dạy thay đổi phương pháp cô là giáo viên, cô là bạn, cô cũng có khi là thần tượng ca sĩ là ước mơ của các em. Cô là hình mẫu lý tưởng các em học tập.

1.2. Nhược điểm

Âm nhạc là môn học nghệ thuật, bên cạnh đó là môn học phát hiện các em có năng khiếu theo dõi, bồi dưỡng. Tuy nhiên tôi thấy đa số các em còn chưa mạnh dạn, còn hay rụt rè, còn ngại tham gia các hoạt động tập thể, chưa hòa đồng các bạn trên lớp. Đặc biệt các em học sinh lớp 1 chưa tự tin, chưa hát đúng giai điệu, hát nhỏ, không rõ lời, chưa dám thể hiện bài hát trước lớp.

Hiểu biết âm nhạc còn hạn chế, còn chưa sâu rộng do đòi hỏi môn Âm nhạc có tính tự tin, có năng khiếu, các em hát chưa đúng giai điệu, hát lệch nhịp chưa chuẩn tiết tấu. Một số bạn do tiếng nói địa phương nên phát âm ngọng dẫn đến việc ca hát chưa chuẩn.

Trong quá trình học hát được sự hướng dẫn của giáo viên các em đã hát thuộc lời ca, hát đúng giai điệu, hát có truyền cảm đa số các em đã làm được. Bên cạnh đó một số em có giọng hát hay nhưng lại sợ không hát vì nếu hát thì lại sợ sai vì chưa nắm được các kỹ năng của một bài học hát.

Mới làm quen chương trình lớp 1 ít nhiều các em hiểu biết kỹ năng còn hạn chế, hát theo thói quen dập khuôn mà chưa định hình các bước học hát. Các em còn ngại tham gia hoạt động trên lớp, khả năng ghi nhớ kiến thức chưa được dài, các em đang độ tuổi hiếu động, thích được vui chơi, chưa mạnh dạn thể hiện bản thân mình.

Sau khi nhận lớp và giảng dạy tôi đã khảo sát đánh giá thường xuyên đầu năm 2021 - 2022 ở Khối 1 số học sinh đã nhận 79 em:

Khảo sát	Tổng số HS	Hát đúng cao độ, trường độ bài hát		Hát chưa đúng cao độ, trường độ bài hát		Hát đúng giai điệu bài hát		Hát chưa đúng giai điệu bài hát	
		SL	%	SL	%	SL	%	SL	%
1A	26	12	46,2%	14	53,8%	11	42,4%	15	57,6%
1B	27	13	48,1%	14	51,9%	12	44,4%	15	55,6%
1C	26	11	42,4%	15	57,6%	12	46,2%	14	53,8%

Đứng trước thực trạng nói trên, qua nhiều năm công tác là người giáo viên trực tiếp giảng dạy bộ môn Âm nhạc, đồng thời giữ vai trò công tác hoạt động phong trào, tôi luôn học hỏi kinh nghiệm vận dụng phương pháp luôn trăn trở cách tiến hành các hoạt động qua kênh chữ, kênh hình đặc biệt là phương pháp đặc biệt là phần truyền thụ, phần thưởng thức âm nhạc và các kỹ năng học hát cho học sinh. Từ phương pháp nói trên học sinh đã chủ động hơn, đã tích cực hơn, linh hoạt sáng tạo hơn thay vì phương pháp cũ giáo viên nói học sinh nghe chỉ có sự tương tác một chiều. Tôi đã dạy các em bằng trình chiếu, tivi, cho học sinh xem video quan sát màn hình, đàn... Tiết học không bị nhàm chán, lôi kéo các em vào các hoạt động học, tổ chức hoạt động văn nghệ không hát đơn điệu mà có mic, loa kéo hỗ trợ việc học hát, từ đó phát huy tính sáng tạo của các em. Các em tích cực hoạt động cá nhân hơn, theo nhóm hơn vì nó tích hợp được một số môn học như mỹ thuật, hoạt động trải nghiệm... Qua đó tôi mạnh dạn đưa ra một số giải pháp khắc phục nhược điểm giúp các em hát thuộc lời ca, hát đúng

giai điệu, hát đúng nhịp, đúng cao độ, trường độ, có tình cảm trong bài hát, biểu diễn tự tin, trong sáng phù hợp lứa tuổi học trò.

2. Mô tả giải pháp sau khi có sáng kiến

Để đạt hiệu quả bài dạy kỹ năng học hát của học sinh Khối 1, người giáo viên cần kết hợp vận dụng linh hoạt, sáng tạo nhiều phương pháp khác nhau.

Tầm quan trọng của việc dạy môn Âm nhạc trường tiểu học chúng ta cần nắm bắt cách học một cách kịp thời, từ đó tạo ra nhiều ưu điểm, khắc phục một số mặt còn tồn tại hạn chế, đổi mới phương pháp dạy học tích cực lấy học sinh là trung tâm, nghiên cứu, đổi mới bằng nhiều cách giải quyết khác nhau.

Trước hết người giáo viên phải sử dụng tốt đồ dùng dạy học: Đàn là phương tiện hỗ trợ sự thành công của tiết học. Đàn để luyện thanh, để uốn nắn những sai sót hát đúng cao độ trường độ, hát đúng nhịp, đúng phách dù các em có hát cá nhân hay hát tập thể đều thực hiện tốt. Đàn để rèn luyện tai nghe khả năng cảm nhận âm nhạc, phương pháp truyền đạt giúp các em nhanh nhẹn hơn, hoạt bát hơn, tinh thần phấn khởi, giảm căng thẳng.

Tổ chức các trò chơi qua phần đọc tên nốt nhạc theo kí hiệu bàn tay, nghe vỗ tay theo hình tiết tấu, thu hút, phát huy tính sáng tạo, chủ động lĩnh hội kiến thức học sinh. Ngoài việc lĩnh hội kiến thức thông qua các bài học để giảm kiến thức mà thông qua trò chơi các em lĩnh hội các chủ đề bài học, không nhất thiết cô giảng trò nghe thông qua trò chơi các em làm quản trò chủ thể là người tổ chức trò chơi tạo tiết học thêm vui, các em thích học.

Việc cải thiện phương pháp dạy học để đạt hiệu quả cao trong tiết dạy nhằm nâng cao chất lượng giúp học sinh cảm thụ tốt phân môn học hát.

Việc dạy hát ở tiểu học dựa vào nội dung nghệ thuật của bài hát và nội dung của bài học. Ngoài phương pháp dạy cũ truyền miệng cô hát mẫu trò nghe theo, tôi mạnh dạn đưa ra các phương pháp mới sau.

2.1. Phương pháp sử dụng nhạc cụ Đàn

Một tiết dạy hay, một tiết dạy thành công giúp học sinh thích học, hứng thú trong việc học, đó là giáo viên sử dụng nhạc cụ đàn thành thạo. Nhạc cụ đàn chính là âm thanh, là giai điệu, là phương tiện thu hút tạo hứng thú, tạo sự sáng tạo, lôi cuốn các em vào bài học. Chính sự tò mò khám phá của các em về loại nhạc cụ mới mà các em chưa được tiếp xúc mang lại sự đam mê khám phá, sử dụng nhạc cụ đàn giúp phần đọc nhạc đúng khi hát các em được chuẩn xác.

Đối với các em lớp 1, ngay từ đầu tiết học giáo viên có thể hát và biểu diễn theo đàn tạo sự thu hút lôi cuốn ngay từ đầu tiết học. Giáo viên phải là người tạo không khí vui tươi để các em thích học, rèn nề nếp ngay từ đầu để các em nghe tiếp xúc nhạc cụ đàn, thực hành đúng, chuẩn. Để học sinh có thể hát đúng bài hát đúng giai điệu thì giáo viên trước khi đến lớp đặc biệt quan tâm và